

CZĘŚĆ I

1. Koncepcja zdrowia w medycynie – Teresa Bernadetta Kulik

- 1.1. Historyczno-ewolucyjna koncepcja zdrowia
- 1.2. Koncepcja mechanistyczno-redukcyjna
- 1.3. Paradygmat socjomedyczny zdrowia
- 1.4. Paradygmat socjoekologiczny zdrowia
- 1.5. Promocja zdrowia
- 1.6. Wychowanie zdrowotne
- 1.7. Edukacja zdrowotna
- 1.8. Profilaktyka i jej znaczenie dla współczesnej koncepcji zdrowia

2. Zdrowie publiczne a medycyna społeczna – Maciej Latański, Anna Pacian

- 2.1. Zakres i zadania medycyny społecznej
- 2.2. Zakres i zadania zdrowia publicznego
  - 2.2.1. Podstawowe funkcje zdrowia publicznego
  - 2.2.2. Znaczenie problematyki zdrowia publicznego i medycyny zapobiegawczej
  - 2.2.3. Podstawowa opieka zdrowotna w realizacji treści zdrowia publicznego
- 2.3. Perspektywy medycyny rodzinnej w Polsce

3. Zdrowie publiczne jako dyscyplina naukowa – Leszek Wdowiak, Irena Woźnica

- 3.1. Podstawy teoretyczne dyscypliny
  - 3.1.1. Określenie „nauka” w definicjach zdrowia publicznego
- 3.2. Podstawy formalno-prawne dyscypliny zdrowia publicznego
  - 3.2.1. Kryteria naukowości danej dyscypliny według Augusta Comte’a
  - 3.2.2. Podział obszarów wiedzy, dziedzin nauki oraz dyscyplin naukowych
  - 3.2.3. Udział innych dziedzin i dyscyplin naukowych w realizacji celów zdrowia publicznego
  - 3.2.4. Unia Europejska w upowszechnianiu badań naukowych z dziedziny zdrowia publicznego
- 3.3. Kształcenie przeddyplomowe i podyplomowe w zdrowiu publicznym
  - 3.3.1. Kształcenie w zakresie zdrowia publicznego w Stanach Zjednoczonych i Europie
  - 3.3.2. Proces boloński
  - 3.3.3. Kształcenie kadr zdrowia publicznego w Polsce

4. Czynniki kształtujące stan zdrowia – Ewa Rudnicka-Drożak

- 4.1. Stan zdrowia społeczeństwa i jego uwarunkowania
  - 4.1.1. Stan zdrowia ludności Polski na tle innych krajów
- 4.2. Zagrożenia środowiska naturalnego w Polsce
- 4.3. Źródła i zdrowotne konsekwencje zanieczyszczeń powietrza

4.3.1. Konsekwencje zanieczyszczeń powietrza dla zdrowia człowieka

4.4. Zdrowotne konsekwencje zanieczyszczeń wód

4.5. Degradacja gleb

4.6. Oddziaływanie wybranych metali na organizm człowieka

4.6.1. Oddziaływanie ołowiu na organizm człowieka

4.6.2. Oddziaływanie kadmu na organizm człowieka

4.7. Czynniki społeczne a zdrowie

5. Zachowania zdrowotne i ich związek ze zdrowiem – Dorota Żołnierczuk-Kieliszek

5.1. Zachowania zdrowotne

5.2. Sposób odżywiania się a zdrowie

5.3. Palenie tytoniu a zdrowie

5.3.1. Palenie bierne

5.3.2. Ustawa antynikotynowa

5.4. Picie alkoholu a zdrowie

5.4.1. Alkohol a ciąża

5.5. Aktywność fizyczna a zdrowie

5.5.1. Wymagany biologicznie poziom aktywności fizycznej

6. Zagrożenia zdrowia psychicznego – Marta Makara-Studzińska (red.)

6.1. Definicje zdrowia psychicznego – Aleksandra Rutkowska

6.2. Skala zaburzeń psychicznych rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej – Marta Makara-Studzińska

6.2.1. Stan psychiatrycznej opieki zdrowotnej w Polsce

6.2.2. Polska na tle Europy

6.3. Higiena zdrowia psychicznego – Agnieszka Rolińska

6.4. Samobójstwa jako problem społeczny

6.4.1. Samobójstwa – definicja zjawiska – Joanna Milanowska

6.3.2. Etyczny aspekt samobójstw

6.4.3. Dynamika samobójstw

6.4.4. Samobójstwa w statystykach

6.4.5. Pomoc osobom zagrożonym samobójstwem

6.5. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – główne założenia – Marta Makara-Studzińska

7. Profilaktyka chorób cywilizacyjnych i społecznych – Agata Stefanowicz

7.1. Charakterystyka chorób cywilizacyjnych i społecznych

7.2. Profilaktyka chorób cywilizacyjnych – zasady ogólne

7.3. Epidemiologia, czynniki ryzyka i zasady profilaktyki wybranych chorób cywilizacyjnych

7.3.1. Choroby układu krążenia (ChUK)

7.3.2. Nowotwory złośliwe

7.3.3. Otyłość

7.3.4. Cukrzyca

7.3.5. Gruźlica

7.3.6. Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP)

7.4. Programy profilaktyki chorób cywilizacyjnych w Polsce

7.4.1. Narodowy Program Zdrowia

8. Opieka medyczna w szkole w ramach zdrowia publicznego – Anna Pacian

8.1. Profilaktyka wypadków i urazów w szkole i otoczeniu

8.1.1. Strategie zapobiegania urazom

8.1.2. Uraz jako problem zdrowia publicznego

8.1.3. Częstość występowania urazów i wypadków

8.1.4. Wypadki w szkołach i placówkach oświatowych

8.1.5. Promocja zdrowia w zwalczaniu urazów

8.1.6. Zapobieganie urazom w szkołach i placówkach oświatowych

8.2. Aktywność i uprawianie sportu

8.2.1. Aktywność fizyczna a zdrowie

8.2.2. Cele aktywności fizycznej i wynikające z niej korzyści

8.2.3. Wymagany biologicznie poziom aktywności fizycznej

8.3. Wypoczynek czynny i bierny

9. Profilaktyka zakażeń wirusem HIV i uzależnień wśród dzieci i młodzieży – Anna Pacian

9.1. Sytuacja epidemiologiczna w Polsce i na świecie

9.2. Drogi i mechanizm zakażenia HIV

9.3. Zakażenie HIV u dzieci

9.4. Zapobieganie zakażeniom HIV

9.5. Profilaktyka uzależnień

9.5.1. Ogólna koncepcja profilaktyki uzależnień

9.5.2. Programy profilaktyczne

9.5.3. Poziomy profilaktyki

9.6. Ryzykowne zachowania zdrowotne

9.7. Substancje uzależniające i typy uzależnień

- 9.7.1. Zależność typu morfin
- 9.7.2. Zależność typu alkoholu i barbituranów
- 9.7.3. Uzależnienie od amfetaminy
- 9.7.4. Uzależnienie od kokainy
- 9.7.5. Uzależnienie od przetworów konopi.
- 9.7.6. Uzależnienie od halucynogenów
- 9.7.7. Uzależnienie typu *khat*
- 9.7.8. Uzależnienie od lotnych rozpuszczalników (tzw. zamienników)
- 9.8. Rola szkoły w zapobieganiu narkomanii.
- 9.9. Udział pielęgniarki szkolnej w zapobieganiu narkomanii
  - 9.9.1. Profilaktyka pierwotna
  - 9.9.2. Profilaktyka wtórna
- 9.10. Służba zdrowia w profilaktyce narkomanii

10. Elementy prawa w zdrowiu publicznym – Jolanta Pacian

- 10.1. Odpowiedzialność pracowników ochrony zdrowia
  - 10.1.1. Odpowiedzialność cywilna deliktowa i kontraktowa
  - 10.1.2. Odpowiedzialność karna
  - 10.1.3. Odpowiedzialność zawodowa
- 10.2. Prawne podstawy leczenia osób chorych psychicznie oraz uzależnionych
  - 10.2.1. Regulacje prawne dotyczące leczenia osób chorych psychicznie
  - 10.2.2. Ubezważnowolnienie całkowite i częściowe
  - 10.2.3. Orzekanie o ubezważnowolnieniu
  - 10.2.4. Leczenie osób chorych psychicznie
  - 10.2.5. Leczenie osób uzależnionych
- 10.3. Regulacje prawne dotyczące sytuacji osób przebywających w domach opieki społecznej
  - 10.3.1. Uwagi ogólne
  - 10.3.2. Zakres i poziom usług świadczonych przez domy pomocy społecznej
- 10.4. Odpowiedzialność za nieudzielenie pomocy w stanie terminalnym.
  - 10.4.1. Uwagi ogólne
  - 10.4.2. Francuski Kodeks Zdrowia Publicznego
  - 10.4.3. Testamenty życia

11. Systemy informacyjne w zdrowiu publicznym – Mirosław J. Jarosz, Anna Włoszczak-Szubzda, Andrzej Horoch

11.1. Wprowadzenie

11.2. Systemy informacyjne w biologii, medycynie i ochronie zdrowia

11.2.1. Informatyka kliniczna

11.2.2. e-Zdrowie i telemedycyna

11.3. Projektowanie i wdrażanie zdrowotnych systemów informatycznych

11.4. Przetwarzanie i transmitowanie informacji zdrowotnej

11.4.1. Pojęcia podstawowe

11.4.2. Formalizacja języka informacji zdrowotnej

11.4.3. Podmioty sektora zdrowia i ich wzajemne relacje informacyjne

11.4.4. Miejsce (środowisko) przetwarzania informacji i transmisji danych

11.4.5. Sieci komunikacyjne w sektorze zdrowia

11.4.6. Typy aktywności w sektorze zdrowia wymagające przetwarzania informacji i transmitowania danych

11.5. System informacji zdrowotnej w Polsce

CZĘŚĆ II

12. Założenia Narodowego Programu Zdrowia – Ewa Joć

12.1. Realizacja polityki zdrowotnej Polski a Narodowy Program Zdrowia

12.2. Cele Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007–2015

13. Ubezpieczenia zdrowotne i społeczne – Jolanta Pacian

13.1. Świadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego

13.1.1. Zasiłek chorobowy

13.1.2. Świadczenie rehabilitacyjne.

13.1.3. Zasiłek wyrównawczy

13.1.4. Zasiłek macierzyński

13.1.5. Zasiłek opiekuńczy

13.2. Świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego

13.3. Świadczenia z ubezpieczenia rentowego

13.3.1. Rodzaje rent

13.3.2. Renta szkoleniowa

13.3.3. Renta rodzinna

13.3.4. Zasiłek pogrzebowy

14. Polityka zdrowotna – Zbigniew Orzeł

14.1. Definicja polityki zdrowotnej

14.2. Odpowiedzialność za politykę zdrowotną

14.2.1. Konstytucja

14.2.2. Odpowiedzialność władz publicznych za prowadzenie polityki zdrowotnej

14.2.3. Równy dostęp do świadczeń zdrowotnych na gruncie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

14.3. Projektowanie polityki zdrowotnej

14.3.1. Kto projektuje politykę zdrowotną?

14.3.2. Kryteria kształtowania dobrej polityki zdrowotnej

14.3.3. Narzędzia tworzenia polityki zdrowotnej

14.3.4. Skutki prowadzenia nieefektywnej polityki zdrowotnej

14.3.5. Podsumowanie

15. Zagadnienia polityki zdrowotnej w skali międzynarodowej – Kinga Zdunek

15.1. Polityka zdrowotna – aktualne aspekty krajowe i międzynarodowe

15.2. Polityka zdrowotna w krajach Unii Europejskiej i jej społeczno-kulturowe uwarunkowania

15.3. Globalne zagrożenia zdrowia populacji w skali międzynarodowej w ujęciu socjomedycznym

15.4. Strategia zapobiegania zagrożeniom zdrowia populacji

15.5. Priorytety w obszarze zdrowia publicznego w Unii Europejskiej

16. Podstawy nadzoru sanitarno-epidemiologicznego – Anna Jabłońska-Chmielewska

16.1. System organizacyjny nadzoru sanitarno-epidemiologicznego w Polsce

16.1.1. Rys historyczny

16.1.2. Zadania, zakres działania i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej

16.1.3. Problemy bioterroryzmu a działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej

16.2. Nadzór sanitarno-epidemiologiczny w jednostce organizacyjnej ochrony zdrowia

16.2.1. Ogólne omówienie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

16.2.2. Obowiązki kierowników placówek leczniczych

16.2.3. Zespół i komitet kontroli zakażeń szpitalnych

16.2.4. Obowiązki innych osób

16.2.5. Współpraca z Unią Europejską w ramach nadzoru epidemiologicznego i kontroli chorób zakaźnych

16.2.6. Obowiązki lekarza (felczera), kierownika laboratorium i inspektorów sanitarnych

16.2.7. Obowiązkowa hospitalizacja

16.2.8. Rola administracji publicznej i przepisy końcowe ważne dla pracowników ochrony zdrowia

17. Koncepcja medycyny pracy – Katarzyna Kocka

17.1. Struktura i zadania służb medycyny pracy

17.2. Zapobieganie chorobom zawodowym i parazawodowym

17.3. Ocena ryzyka zawodowego

17.4. Profilaktyczne badania lekarskie pracowników

17.5. Bezpieczne i higieniczne warunki pracy

17.6. Wdrażanie programów profilaktycznych i promocyjnych w zakładach pracy

17.6.1. Interwencje promocyjne w sferze zachowań zdrowotnych (stylu życia) oraz związanych z pracą zachowań mających wpływ na zdrowie

17.6.2. Interwencje medyczne związane z ogólną profilaktyką zdrowotną

17.6.3. Promocyjne interwencje w środowisku pracy

17.7. Zarządzanie zdrowiem w miejscu pracy

17.8. Organy sprawujące nadzór nad zakładami pracy

17.8.1. Państwowa Inspekcja Pracy

17.9. Państwowa Inspekcja Sanitarna

18. Marketing i jakość w promocji zdrowia – Mariola Janiszewska

18.1. Podstawowe zasady prowadzenia marketingu społecznego dla potrzeb promocji zdrowia

18.2. Zastosowanie marketingu społecznego w promocji zdrowia

19. Opieka medyczna nad rodziną w zdrowiu i w chorobie – Hanna Skórzyńska

19.1. Rodzina jako system społeczny, tożsamość rodziny

19.2. Rodzina miejscem edukacji zdrowotnej

19.3. Patologia życia w rodzinie

19.3.1. Rodzina z problemem uzależnienia

19.3.2. Rozbicie struktury rodziny

19.3.3. Choroba przewlekła członka rodziny

19.3.4. Przemoc w rodzinie

19.3.5. Niski status ekonomiczny, ubóstwo

19.4. Rodzina w kryzysie – diagnoza i interwencja kryzysowa

19.5.1. Praktyka lekarza rodzinnego

19.5.2. Wsparcie społeczne w chorobie

19.5. Formy pomocy rodzinie z problemami zdrowotnymi

19.6. Polityka prorodzinna państwa

20. Opieka nad zdrowiem osób starszych – Hanna Kachaniuk

20.1. Starzenie się populacji wyzwaniem dla zdrowia publicznego

20.2. Norma społeczna jako społeczny wyznacznik opieki nad osobą starszą

20.3. Indywidualizacja procesu starzenia się człowieka

20.4. Znaczenie rodziny w opiece

20.5. Priorytetowe kierunki działań związane ze starzeniem się jednostek i społeczeństw

21. Opieka paliatywna (hospicyjna) – Bożena Zboina

21.1. Początki opieki paliatywnej

21.2. Podstawowe pojęcia i definicje

21.3. Leczenie objawowe w opiece paliatywnej

21.3.1. Leczenie bólu nowotworowego

21.3.2. Stosowane podziały bólu

21.3.3. Ocena i pomiar natężenia bólu

21.3.4. Standardy leczenia bólu

21.4. Podstawowe zasady i cele opieki paliatywnej (hospicyjnej)

21.4.1. Miejsca sprawowania opieki paliatywnej

21.4.2. Faza terminalna: umieranie i śmierć

21.4.3. Problemy pacjenta umierającego – rola pracownika socjalnego

21.4.4. Wsparcie rodziny w okresie osierocenia